

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

ADHD bij kinderen

Anneke Eenhoorn

Tijlt: Lannoo Campus, 2012

159 pagina's

Dit boek is verschenen in de reeks 'Kinderpsychologie in Praktijk'. De auteur is werkzaam als klinisch psycholoog en is docent aan de RINO-opleiding in Amsterdam en Utrecht. Het boek is duidelijk voor praktijkmensen geschreven, wellicht zelfs geschikt voor leerkrachten en ouders van kinderen met ADHD. De informatie wordt op een toegankelijke manier gebracht, zonder literatuurverwijzingen, maar wel met veel concrete voorbeelden. Allerlei behandelvormen worden kort toegelicht, inclusief computergames en neurofeedback. Aan het eind vindt de lezer nuttige verwijzingen naar boeken en websites met allerlei relevante informatie.

Ze zeggen dat ik niet wijs ben

Felix Sperans

Berchem: EPO, 2012

161 pagina's

Dit boek is een zogeheten egodocument: Felix Sperans (pseudoniem voor Leon Roelants) is psychiatrisch patiënt, manisch-depressief en heeft zijn levensverhaal op papier gezet. Het is niet zijn eerste boek trouwens (google zijn website). Sperans zegt niet gekozen te hebben voor het leven, het zinloos te vinden, maar vanwege zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen gaat hij toch maar door. Hij beschrijft zijn leven in de vorm van 39 korte verhaaltjes. Psychiatrie, geloof en familie zijn terugkerende onderwerpen. Altijd leerzaam om de ervaring van de patiënt zelf te lezen als aanvulling op de tekstboektypering.

Afasie

Roelien Bastiaanse

Houten: Bohn, Stafleu, van Loghum, 2011

281 pagina's

Het aantal afasiologen of neurolinguïsten dat zich in Nederland met afasie bezighoudt is momenteel gering. Bastiaanse is een van de meest ervaren onderzoekers. Maar als hoogleraar neurolinguïstiek in Groningen draagt ze haar kennis ook uit, onder meer via deze inleiding in de afasie. Het boek reflecteert de ambigue positie waarin de afasiologie zich momenteel bevindt: enerzijds de oude (rwetse) syndromen, anderzijds de moderne (psycho)linguïst-

tische benadering. Die twee benaderingen stroken niet goed met elkaar en lijken ook in dit boek naast elkaar te bestaan, zodat de lezer zelf tot een soort integratie moet komen. Diagnostiek en therapie komen aan de orde, maar het blijft beperkt tot een eerste kennismaking. Het laatste hoofdstuk schetst een beeld van de afasiologie in de lage landen, waarbij vooral een aantal vooraanstaande onderzoekers uit het recente verleden de revue passeert. Voor klinisch neuropsychologen zal het boek weinig nieuws bevatten, voor studenten met een belangstelling voor afasie is het zeker geschikt.

Nul empathie:**Een theorie van menselijke wreedheid**

Simon Baron-Cohen

Amsterdam: Nieuwezijds, 2012

239 pagina's

Baron-Cohen, hoogleraar in Cambridge, heeft vooral naam gemaakt met zijn autismeonderzoek en zijn opvatting dat autisme het gevolg is van het hebben van een extreem mannelijk brein. Zijn hele onderzoekscarrière is gericht op het begrip empathie en met dit boek zet hij een volgende stap in die onderzoekslijn. Hij probeert het begrip 'het kwaad' opnieuw te definiëren en te vervangen door de term empathie: is er een relatie tussen wreedheid en empathie? Baron-Cohen ziet empathie als een persoonseigenschap: je kunt er veel of weinig van hebben, zij ligt in de hersenen verankerd en heeft een genetische basis. Met een vragenlijst van tien statements kun je een EQ bepalen: de empathiequotiënt. Mensen met nul empathie kunnen vallen in de categorie psychopaat, borderline of narcist. Deze noemt Baron-Cohen nul-negatief. En er zijn dus ook mensen met nul-positief: dat zijn mensen met het syndroom van Asperger. Voor elk van de beelden geeft Baron-Cohen enkele casusbeschrijvingen, maar er wordt weinig empirisch onderzoek besproken rondom deze nulempathiehypothese. Of dit idee ons nu veel verder helpt? Lees en huiver (want het gaat over wreedheid)!

Single-case and small-n experimental designs:**A practical guide to randomization tests (2nd ed).**

Pat Dugard, Portia File & Jonathan Todman

Hove: Taylor & Frances

290 pagina's

'De casus is de basis' heb ik wel eens gesteld. De neuropsychologie kent tal van opvallende en theore-

tisch interessante casus. Tegenwoordig kennen we ook heel wat onderzoeksprocedures en statistische technieken om dergelijke gevalstudie op een wat meer verantwoorde manier te analyseren en rapporteren. Dat moet het toch voor heel veel klinisch werkzame neuropsychologen mogelijk maken om naast zorg voor de patiënt ook academisch actief te blijven. In de herziene en uitgebreide versie van dit single-case boek vindt de lezer zeker een praktische gids om studies op te zetten en te analyseren. Bijna alle hoofdstukken zijn herschreven en van praktische voorbeelden voorzien. De dataverwerking wordt stap voor stap beschreven. Een kind kan de was doen! Dit boek zou elke klinisch neuropsycholoog moeten hebben om op een wetenschappelijke manier te werken, bijvoorbeeld om de effectiviteit van een behandeling te evalueren, zelfs als het niet tot een publicatie leidt (maar het doel is natuurlijk dat we er allemaal van leren).

***Dyscalculie en rekenproblemen:
20 obstakels en hoe ze te nemen***

Marisca Milikowski
Amsterdam: Boom, 2012
158 pagina's

Milikowski werkt als psycholoog aan de Rekencentrale te Amsterdam, een instituut voor rekenproblemen en dyscalculie. De term dyscalculie lijkt hier vooral descriptief gebruikt te zijn: het gaat om kinderen die niet leren rekenen, maar daar vallen dan weer allerlei verschillende problemen onder. Tellen, optelsommen, tafels, een kind kan allerlei obstakels tegenkomen. Kort wordt beschreven hoe problemen geïnventariseerd kunnen worden. Tussendoor wordt ook iets uitgelegd over het werkgeheugen en een disharmonisch IQ-profiel. Het boek is duidelijk meer bedoeld voor de onderwijspraktijk en geeft weinig of geen wetenschappelijke onderbouwing.

***Mind and the frontal lobes:
Cognition, behavior and brain imaging***

B. Levine & F. Craik (red.)
Oxford: Oxford University Press, 2012
291 pagina's

In 2009 werd een congres georganiseerd ter ere van Donald Stuss, een van de belangrijkste neuropsychologen op het gebied van frontaalkwab-aandoeningen. Zijn naaste collega's, een rij zeer bekende onderzoekers, leverden een bijdrage en die zijn in dit boek gebundeld, in totaal vijftien

hoofdstukken. Levine en Craik beschrijven een kader dat gebaseerd is op klinische en experimentele studies. Alexander vertelt over zijn jarenlange samenwerking met Stuss in hun onderzoek over confabulaties. Shallice werkte samen met Stuss in het zogeheten Robbia-project, waarin een breder scala aan cognitive processen, die men tot de executieve functies zou kunnen rekenen, is onderzocht in een grote groep patiënten met frontaalkwablaesies, zodat subgroepen konden worden onderscheiden met laesies in verschillende delen. En zo gaat het nog even door: grootheden als Burgess, D'Eposito, Robertson, Winocur, Milberg, Tulving en Picton. En qua onderwerpen: sociale cognitie, monitoring, veroudering en cognitie, MRI en veroudering, tijdperceptie en cognitieve revalidatie komen aan bod. Stuss is een invloedrijke neuropsycholoog met invloedrijke vrienden, die in dit boek een goed overzicht geven van hedendaagse visies op het functioneren van de frontaalkwab. Voor alle klinisch neuropsychologen interessant.

Neural basis of motivational and cognitive control

R. Mars, J. Sallet, M. Rushworth & N. Yeung (red.)
Cambridge: MIT Press, 2011
449 pagina's

Dit boek bevat presentaties van een groep onderzoekers die in 2010 voor de vierde keer bijeenkwam, ditmaal in Oxford, Engeland. Oorspronkelijk hield de groep zich bezig met Event Related Negativity (ERN), een potentiaal die geassocieerd is aan het detecteren van een fout bij het responderen. In de loop van de tijd is het thema uitgebreid en gaat het over 'cognitive control', terwijl de ERN nog steeds een centrale rol speelt in het onderzoek. 23 hoofdstukken telt het boek, verdeeld over zes secties: anatomische basis, een corticaal en een subcorticaal perspectief op de functionele basis van controle, individuele verschillen (inclusief ontwikkeling en stoornissen), computationele modellen en ontwikkelingen. De hoofdstukken zijn vrij compact geschreven, zodat het boek vooral geschikt lijkt voor onderzoekers op dit gebied. Maar wie zich wil oriënteren op de neuroscience-bijdragen op het gebied van executief functioneren kan in dit boek veel lezenswaardig vinden.
